

Expremiér Paroubek: Slabiny českého státního rozpočtu pro rok 2024

- CZ24 News | 30. listopadu 2023

ČESKO: Po celou svou profesionální kariéru dělám na nejružnějších pracovních úrovních rozpočty. Dříve i dnes na úrovni podnikové, firemní. A v nedávné minulosti jsem spolupracoval také na vytváření a obhajobě státního rozpočtu, coby premiér země. A jako finanční náměstek primátora také na rozpočtu hl. m. Prahy. Vždy jsem se snažil, aby rozpočet realisticky vystihoval skutečnost budoucích ekonomických jevů, aby se nevznášel v iluzích. Aby zkrátka byl dobrým východiskem pro řízení státu, města či firmy.

Ve vládě dnes sedí lidé, kteří nemají ekonomickou zkušenost na takové úrovni, kterou jsem musel absolvovat ve svém životě já. A zdá se, že na ministerstvu financí již nejsou ti úředníci, kteří dokázali v minulosti zabránit politikům v rozpočtových zvrhlostech.

Vláda se vůbec nezabývá současným velkým problémem, kterým je útlum české ekonomiky jako celku. Za tento rok zažijeme nejspíše meziroční pokles HDP o 1%. A protože síly setrvačnosti v ekonomice formují i následující období (alespoň zčásti), mohu směle označit vládní představy o hospodářském růstu v roce 2024 jako přehnané. Ostatně, vláda již postupně odchází od představy, že v příštím roce už budeme zaznamenávat růst HDP o 2 – 3%. Reálné je očekávat nulový růst a velkým úspěchem by byla „kladná nula“. A tak pokud konstruktéři státního rozpočtu počítali s růstem, řekněme 2%, bude jim v příjmech státního rozpočtu při stagnaci ekonomiky chybět zhruba 40 mld. Kč.

Ve státním rozpočtu, pokud odhlédnu od drobností (někdy i miliardového rozsahu), budou kromě pochopitelného nárůstu rozpočtu ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) (důchody a valorizované zdravotní pojištění) nejrychleji a zbytečně růst výdaje v kapitole obrany. Tam dochází k meziročnímu navýšení o cca 40 mld. Kč na 160 mld. Kč. Ale pokud si vezmeme rozpočet ministerstva obrany (MO) z roku 2017, ten byl okolo 50 mld. Kč...

Současná vládní garnitura tak naskočila na vlnu extrémně silného nárůstu zbrojních výdajů, kterými chce zřejmě udělat radost našim americkým přátelům, zejména pak vojensko-průmyslovému komplexu. Takže především v nárůstu výdajů vojenského charakteru, bychom měli hledat příčiny toho, proč nejsou peníze na školství, zdravotnictví, ale také proč vláda udržuje nesmyslnou polostátní strukturu společnosti ČEZ, místo toho, aby vykoupila její minoritní soukromé akcionáře. Pokud by se ČEZ stal ze 100% akciovou společností státu, mohl by okamžitě snížit ceny elektrické energie na úroveň výrobních nákladů, což by stejně vedlo k tomu, že by až čtvrtinu své produkce mohl prodávat za tržní ceny na Lipské energetické burze. A tím udržovat společnost ČEZ ve vysoké rentabilitě.

Vláda ovšem chce vytřepat prostřednictvím ČEZu peníze za enormně vysoké ceny elektrické energie jak z domácností, tak i z firemního sektoru. Jak domácnosti, tak firemní sektor se tak letos dostane do existenčního ohrožení. Ale vláda bude z ČEZu do státního rozpočtu dostávat daň z příjmu, DPH a ještě podstatnou část dividend v řádech desítek miliard.

Další položkou, která silně roste ve výdajové části rozpočtu, jsou výdaje na dluhovou službu státu. Meziroční nárůst 15 mld. Kč zhruba odpovídá předpokládanému schodku státního rozpočtu 252 mld. Kč a potřebě jeho vykrytí prodejem státních cenných papírů na finančních trzích. Takže i když se MF chlubí, že vlastně v roce 2024 splní jedno z Maastrichtských kritérií: poměr výše schodku k HDP (bude dosaženo úrovně pod 3%), zůstává schodek státního rozpočtu stále ostudně vysoký a rostoucí dluhová služba stlačuje výdajové možnosti státu v jiných oblastech.

Vláda vůbec nenaznačuje, jak by chtěla obnovit hospodářský růst.

Bylo až dojemné sledovat představitele stran vládní koalice (ekonomické experty v čele s ministrem financí), jak na tiskové konferenci před projednáváním státního rozpočtu ve třetím čtení vedou optimistické řeči. Mj. o tom, že už na konci roku 2024 budeme dosahovat dvouprocentní inflace. To vše za situace, kdy o desítky procent meziročně rostoucí ceny elektřiny, plynu, tepla a zřejmě i vody, roztočí znovu kola inflace v průmyslu i v zemědělství. Prostě všichni výrobci budou muset promítnout zvyšování cen elektřiny, plynu, tepla atd. do cen své produkce. Kalkulace nákladů a cen ve firmách je nelítostná disciplína. Tam není prostor pro charitu.

Vláda prostě nezvládá své úkoly. A protože vstupuje do příštího roku s minimální rozpočtovou rezervou, je otázka, jak bude chtít eventuálně splnit své sliby, pokud je vůbec dá odborářům, aby utlumila jejich protesty. Prostě na to nemá v rozpočtu peníze.

Jistě, peníze by měla, pokud by např. o desítky miliard korun zredukovala zbytečné výdaje na nákup zbraní a zbraňových systémů. A udělat také vše pro to, aby skončila válka na Ukrajině, což by vedlo velmi rychle k poklesu cen nejrůznějších druhů komodit. Zejména průmyslových kovů, ale také zemědělských produktů. A do určité míry nesporně také energetických surovin.

Vláda vůbec neuvažuje o možnosti zdanění vývozu dividend ze země, který dosáhl za loňský rok astronomické výše 300 mld. korun. Z naší ekonomiky tak odcházejí reálné peníze, které posilují ekonomiky mnohem silnějších států. Mluvit o významnější daňové progresi nebo o sektorové dani s touto vládou je úplně zbytečné.

Čeká nás zřejmě nejhorší rok v novodobé historii Česka, ve kterém bude pokračovat propad životní úrovně českého obyvatelstva. Tento propad dosáhne za léta 2022 a 2023 v souhrnu 20 - 25%. A protože inflace bude pokračovat, povzbuzena vládní politikou, i v příštím roce, bude klesat koupěschopnost obyvatelstva a také spotřeba obyvatelstva jako důležitá složka tvorby HDP. Můžeme tedy v příštím roce očekávat růst inflace nejméně o 6 - 8%. Tedy nejméně. Nemýlil jsem se v odhadu mnoha makroekonomických veličin v tomto roce (pokles HDP, další růst inflace atd.), bohužel se nejspíše nebudu mýlit ve svých odhadech ani ohledně příštího roku.

AUTOR: Jiří Paroubek

[ZDROJ](#)